

Kerstmorgen 2018, “Ik geloof in het Licht”, als gelezen is uit Jesaja 60: 1 – 3 en Johannes 1: 1 – 14

Gemeente van Christus,

“ Ik geloof in het Licht!”

Vandaag op Kerstmorgen staan we met elkaar stil bij de laatste geloofsuitspraak van ons project “Geloof met me mee!”

We komen daarmee, en hoe kan het ook anders op één van de grote christelijke feesten, bij het hart van ons geloof: bij Jezus. Want vandaag vieren we met de wereldkerk dat Hij geboren is. Hij, het licht dat schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.

Het past er prachtig bij dat de kinderen deze keer het geboorteverhaal als schimmenspel – al spelend met licht en donker – voor ons hebben uitgebeeld.

“ Ik geloof in het Licht!”

Zo luidt vandaag de kernachtige samenvatting van heel ons christelijk geloof. We geloven in het scheppingslicht van den beginne, wanneer de schepping aan ons wordt toevertrouwd, en wij elkaar als mensen in de ogen kunnen kijken. Wij geloven in het opstandingslicht van Pasen – ons grootste lichtfeest, Licht van Christus – dat ook het einde in Gods licht plaatst zodat het geen einde is. En wij geloven dat Jezus het Kind is dat aan het licht brengt wie God is.

Wij geloven in het Licht, en tegelijkertijd lazen we vorige week in de krant hoe steeds minder mensen in ons land met ons mee geloven.

“Minder dan een kwart gelooft nog” stond afgelopen woensdag op de voorpagina van Trouw, als puntige samenvatting van het onderzoek dat wederom door het Sociaal Cultureel Planbureau is gepresenteerd.

Onderzoeker Joep de Hart komt uitgebreid aan het woord en in grafieken zien we – uitgesplitst naar leeftijd - de percentages vastgelegd van “mensen die zonder twijfel geloven dat God bestaat.” En ik vroeg me af: wat zouden u, jij en ik daar eigenlijk op antwoorden, als het ons gevraagd zou worden? Is er iemand van ons in wie geen enkele twijfel huist of af en toe oplaait? En hoort dat niet ook gewoon bij “geloven in het Licht”? Dat je het soms even niet ziet, of merkt?

Tegelijkertijd dienen zich voortdurend ook juist hoeders aan van wat zij onze joods-christelijk traditie noemen. Of: onze culturele erfenis, waartoe zij zich dan als “cultuurchristenen” bekennen. Hoe zouden deze mensen eigenlijk in de bewuste grafiek van het SCP terecht komen?

Laat me raden: ze zullen zonder enige twijfel *niet* geloven dat God bestaat, en ondertussen wel precies weten wat ons gelovigen te doen of laten staat?

Zo beschrijft Stevo Akkerman in zijn column “Erfenis” (Trouw, 17 december j.l.) de gênante situatie dat Kamerlid Baudet uit de Heilige Schrift meent te kunnen opmaken dat Christus ons leert niet zozeer te houden van mensen ver weg maar vooral van onze náásten. Alsof het niet juist de naasten van de man zijn die hem als hij is overvallen op zijn reis aan de overkant voorbij lopen en schone handen willen houden, terwijl het een vijandige Samaritaan is die tot naaste wórdt van de man die hulp nodig heeft. En alsof Jezus niet juist met zijn allernaasten op gespannen voet komt als het er om gaat te doen wat God wil.

Die heimwee naar “vroeger” , naar een nostalgisch soort christendom van louter uiterlijkheid, dat volkomen is losgemaakt van zijn werkelijke inhoud en betekenis, van wat de volwassen Jood Jezus heeft gezegd en gedaan, waart trouwens door heel Europa en ook de VS.

En wordt voor nieuw- rechtse politieke doeleinden ingezet terwijl ondertussen elementaire mensenrechten op de tocht komen te staan.

En dan zijn er ook nog de hippe orthodoxen, ultra-modern qua vormgeving - met huisstijl, band, koffie voor de dienst in plaats van na, jawel – die een in beton gegoten geloof belijden. En daarmee uiteindelijk natuurlijk juist een nieuwe stroom “niet meer gelovers” huisvesten. Mensen die leren dat je orthodox gelooft óf niet gelooft. Dat je “nog” gelooft, of “niet meer” gelooft. En iets in het brede veld daartussen in bestaat er niet. Precies zoals er ook door veel ongelovigen over wordt gedacht, of in de Rooms-Katholieke traditie door bijvoorbeeld Antoine Bodar: geloof is een kwestie van alles of niets.

“Maar” zo schreef Stevo Akkerman eerder al eens “ tussen de harde waarheid van de godsdienstige orthodoxie en die van het geharnaste atheïsme ligt een open veld, waar mensen hun eigen weg gaan, wetend dat ze lang niet alles weten. Hen in statistische categorieën willen persen is een duivelse klus. Neem Freek de Jonge (...). Hij wilde God niet doodverklaren, maar een gelovige was hij nu ook weer niet. “Bij het spreken over gelovige en ongelovigen gaat het erom wie erbij hoor en wie niet. Dat onderscheid wil ik niet maken” zei hij (...)”” en Akkerman kan zich daar wel in vinden. (Trouw, 24 oktober 2018)

Ja, er ligt een open veld tussen de harde waarheden van de godsdienstige orthodoxie en het geharnaste atheïsme.

Het is in dat “open veld waar mensen hun weg gaan”, ook wij, jij, u, ik, dat de eeuwenoude woorden van de profeet Jesaja klinken over het licht dat gekomen is, en dat over ons schijnt. Evenals de hoopvolle woorden van de evangelist Johannes die dat licht in Jezus heeft herkend.

Het wordt ons door Jesaja aangezegd:

“Je licht is gekomen, over jou schijnt de luister van de Heer.”

En het wordt ons door Johannes verkondigt: “Het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet in haar macht gekregen.”

Waar wij ook zijn in dat open veld, en op de weg van ons leven: als wij die woorden vanmorgen horen dan mogen wij er gehoor aan geven. Wetend dat we lang niet alles weten, en dat geloven vooral vertrouwen is op de ons aangezegde God, de ons verkondigde Christus.

Op het Licht.

Echter niet uit heimwee naar een tijd die nooit geweest is, maar met het oog op de toekomst die ons mensen en de wereld wacht.

Een kwestie van duisternis of Licht.

Want “Ik geloof in het Licht”,

- de geloofsuitspraak van deze Kerstmorgen –
is een belijdenis die het aanzien van de wereld beïnvloedt,
en de toekomst van grote en kleine mensen verlicht.

Vrienden en vreemden, naasten en degenen van wie wij de naasten kunnen worden, of zij die van ons, wijzelf, wij allemaal staan in het Licht van het Kind dat aan het licht brengt wie God is. Jezus Christus, onze nieuwgeboren Heer.

Kerst 2018. “Ik geloof in het Licht”

Geloof je met me mee?

Amen.